

Õiguskantsler

Kaido Padar
Transpordiamet
info@transpordiamet.ee

Meie 01.07.2021 nr 7-4/211080/2104364

Maanteelt mahasõidu rajamine

Austatud Kaido Padar

Õiguskantsleri poole pöördus maaomanik murega, et pärast Tõnija-Veeriku tee (riigitee nr 21158) rekonstrueerimist ei ole tal võimalik enam sõidukiga oma kinnistule (85801:002:0075) sõita. Tõnija-Veeriku tee rekonstrueerimine seisneb selles, et kruusatee kaetakse asfaldiga.

Hea halduse tava järgimiseks soovitatakse tee mahasõitude rajamisel võtta arvesse järgmisi kaalutlusi.

[Maanteede projekteerimismääruste](#) kohaselt tohib mahasõidud rajada üksteisest vähemalt 150 meetri kaugusele, ja kui mahasõite on vaja rajada tihedamini, võib see olla võimalik vaid tingimusel, et vastavale teelõigule seatakse kiiruspiirang kuni 50 km/h (projekteerimismääruste punkti 5.2.1 lg 3). Kõnealusel kohal asuvad naaberkinnistute olemasolevad või võimalikud mahasõidud väga lähestikku ning Transpordiameti esindaja hinnangul ei ole kiiruspiirangu kehtestamine otstarbekas. Projekteerimismääruste järgi tuleks sellisel juhul kõne alla maanteega paralleelselt kulgeva kogujatee ehitamine (punkti 5.2.1 lg 4). Kogujatee ehitamine üksnes mõne kinnisasja teenindamiseks pelgalt selle tõttu, et sõidutee kaetakse asfaltkattega, ei ole proportsionaalne lahendus.

Transpordiamet on pakkunud lahenduseks ajutise mahasõidu rajamist maatulundusmaale nt metsa- või põllumajandustööde tegemiseks. Samas on viivitatud sellise mahasõidu rajamiseks loa andmisega ning viivitust on põhjendatud vastava juhise puudumisega. Ajutine mahasõit ei pruugi siiski olla lahendus juhul, kui maaomanik soovib ehitada maatulundusmaale hooneid ning pääseda selleks oma maale avalikult kasutatavalt teelt püsiva mahasõidu abil. Maaomanik soovib oma maatükkidele ehitada selliseid hooneid, mille puhul ei ole nõutav planeeringut ega ehitusluba ja vajab selleks püsivat juurdepääsu avalikult kasutatavalt teelt. Seejuures ei näe [maanteede projekteerimismääruste](#) ette ka ajutiste mahasõitude rajamise võimalust.

Mainitud projekteerimismääruste kohaldatakse mahasõitudele eelkõige uue tee projekteerimisel. Selle järelduse saab teha projekteerimismääruste punkti 1.2.3 alusel, mis näeb ette, et tee remondi ja rekonstrueerimise korral kohaldatakse projekteerimismääruste vaid osaliselt. Nii on ka mõistlik, sest oleks ebaproportsionaalne kohaldada tee remondi või rekonstrueerimise korral kõiki tee projekteerimismäärustes ette nähtud nõudeid nii, nagu neid kohaldatakse uue tee planeerimisel ja projekteerimisel.

Maanteede projekteerimismääruste kohaldamisel on tee omanikul kaalutlusõigus võtta vajadusel aluseks ka muud normid ja juhendmaterjalid (majandus- ja taristuministri 05.08.2015 määruse nr 106 „[Tee projekteerimise määrused](#)“ § 1 lg 2). Seega ei takista ministri määrus

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

projekteerimisnormide mõistlikku ja proportsionaalset rakendamist. Kaalutusõigust tuleb rakendada nii, et arvestatakse kõiki olulisi asjaolusid ning kaalutakse põhjendatud huve ([haldusmenetluse seaduse](#) § 4).

Uue tee planeeringus saab muu hulgas käsitleda kõigile kinnisasjadele otstarbeka juurdepääsuteede tagamist ja muid sarnaseid maakorralduslikke küsimusi. Juba olemasoleva tee katte asendamise korral ei ole proportsionaalne hakata lahendama maakorralduslikke küsimusi ega sundida maaomanikke ehitama kogujateid. Kogujatee ehitamise kohustus ja projekteerimisnormidele vastava vahekaugusega mahasõitude rajamine on võimalik lahenda teega piirneva maa-ala planeeringuga. Praegusel juhul ei ole tegemist teega piirnevate maa-alade ega ka uue tee planeerimisega.

Olemasoleva tee remondi ja rekonstrueerimise korral tuleb arvesse võtta tegelikud olud. Muu hulgas tuleb võimalikult suurel määral arvestada olemasolevate mahasõitudega ja sellega, et maaomanikel on õigustatud ootus pääseda edaspidigi oma maaüksusele avalikult kasutatavalt teelt. Olemasolevaid mahasõite – isegi kui need paiknevad teineteisele lähemal kui 150 meetrit – ei saa ega pea likvideerima ning kui vaja peab saama ka uusi mahasõite rajada. Teekatte asendamise pärast ei pruugi olla proportsionaalne kehtestada kiiruspiiranguid pelgalt põhjusel, et konkreetsel teelõigul asuvad ühel teepoolel mahasõidud üksteisele lähemal kui 150 meetrit. Mahasõidud on erineva kasutusintensiivsusega – mõnd kasutatakse üksnes hooajaliselt rasketehnikaga maatulundusmaale pääsemiseks, mõnd mahasõitu ei kasutatagi ning mõnel maatüksusel on mitu mahasõitu, kuid kasutatakse tegelikult vaid üht jne.

Kõnealusel juhul asuvad lähimad mahasõidud (ligi 15 ja 70 meetri kaugusel) naaberkinnisasjadel, kusjuures üks neist viib vahetult tee ääres asuva elamu hoovi. Kui rakendada maantee projekteerimisnormides määratud nõuet, et mahasõitude vahel peab olema vähemalt 150 meetrit, tuleks mahasõit ja juurdepääs kõrvalasuvatele kinnisasjadele tagada läbi hoovi, sest eelduslikult on korrektne mahasõit tagatud üksnes hoonestatud kinnisasjale. Muudele kinnisasjadele võis seni pääseda igast sobivast kohast, kus maastikuolud seda võimaldasid. Siiski tuleb vältida olukorda, kus maaüksustele antakse juurdepääs üle teisele isikule kuuluva õuemaa.

Asjakohane on arvesse võtta ka tee liikluskoormust, nähtavust ning mahasõitude mõju liiklusohutusele. Tõnija-Veeriku tee liikluskoormus on väike (aasta keskmine liikluskoormus 2020. a andmete põhjal 92 sõidukit ööpäevas). Võib arvata, et teel liikleja ei pruugi tajuda lähestikku asetsevaid mahasõite erinevate mahasõitudena ning see ei põhjusta vähese kasutusintensiivsuse ja hea nähtavuse korral märkimisväärset liiklusohu. Paljudes kohtades on mahasõidud ajalooliselt kujunenud vastavalt tegelikele vajadustele ja võivad seetõttu asuda teineteisele lähemal kui 150 meetrit. Ainuüksi selle tõttu pole põhjust neis kohtades kiiruspiirangut kehtestada. Samuti oleks sobimatu niisuguseid mahasõite likvideerima hakata, kui teed rekonstrueeritakse ja näiteks kruusatee kaetakse asfaldiga.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Ago Pelisaar 693 8407
Ago.Pelisaar@oiguskantsler.ee